

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסמכת הרבנים הגאונים: הרב שריה דנליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

דין צדוקי ומומר לעניין ביטול רשות

(ס"א ב') (המשך משנה): אמר רבן גמליאל: מעשה בצדוקי אחד שהיה דר עמנו במבוי בירושלים, ואמר לנו אבא מהרו והוציאו את הכלים למבוי (והחזיקו בו מיד כשקדש היום, כדי שלא יחזור בו) עד שלא יוציא (כליו תחילה, ויחזור ויחזיק ברשותו) ויאסר עליכם¹. רבי יהודה אומר בלשון אחר: מהרו ועשו צרכיכם במבוי עד שלא יוציא ויאסר עליכם².

(ס"ח ב') (ומקשה) צדוקי מאן דכר שמיה³! (ומתרץ) חסורי מיחסרא והכי קתני: צדוקי הרי הוא כנכרי (דאינו יכול לבטל בלא שכירות). ורבן גמליאל אומר צדוקי אינו כנכרי.

(ס"ט א') **תניא**: (ישראל שלא עירב) עד שלא נתן רשותו, הוציא בין בשוגג בין במזיד (ובפרהסיא⁴), יכול לבטל (אע"ג דמומר הוא לחלל שבת), דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בשוגג, יכול לבטל. במזיד, אינו יכול לבטל (דמחלל שבת אין יכול לבטל בלא שכירות).

תניא: מומר בגילוי פנים (בפרהסיא), אינו יכול לבטל רשות. (ואמרינן) כמאן? כרבי יהודה.

ההוא דנפק בחומרתא דמדושא, כיון דחזייה לרבי יהודה נשיאה כסייה. אמר: כגון זה מבטל רשות לרבי יהודה.

(ס"ט ב') **תניא**: ישראל מומר (שהוא) משמר שבתו בשוק (בפרהסיא, ורק בצנעה מחלל שבת), מבטל רשות. שאינו משמר שבתו (אפילו) בשוק (אלא מחלל שבת בפרהסיא), אינו מבטל רשות. מפני שאמרו: ישראל נוטל רשות ונותן רשות, ובנכרי (אינו מבטל) עד שישכיר. כיצד (מבטל הישראל)? אומר לו רשותי קנויה לך, רשותי מבוטלת לך. קנה (בכך), ואין צריך לזכות (בקניין סודר).

שיטות הראשונים

ישראל מומר לחלל שבתות: כתבו הראשונים, שאפילו אינו מחלל אלא באיסור דרבנן, הוא כגוי⁵. ואם אינו מחלל אלא בצנעה, אפילו מחלל באיסור דאורייתא, הרי הוא כישאל ומבטל רשות. וכן פסק השו"ע⁶. ודוקא מומר לתיאבון. אבל

¹ ושו"מ דאינו כנכרי; דאי אגירו מיניה, היכי מצי למהדר, אף על גב דמפיק לא אסר, דהא נקיט דמי. רש"י.

² בגמרא יש שתי לישנות בדעת רבי יהודה. ללישנא קמא רבי יהודה סובר שגם לרבן גמליאל צדוקי כנכרי, ואינו יכול לבטל (וגרסינן עד שלא יצא היום). ללישנא בתרא צדוקי אינו כנכרי (וגרסינן עד שלא יוציא היום), ומהני ביה ביטול כישאל (כי מדובר במומר לחלל שבתות בצנעה) כל כמה דלא הדר ביה, ובחזקה הוא דפליג וקסבר לא מהניא.

³ מי קאמר תנא קמא דבעי למיגר, דפליג רבן גמליאל ואמר דיכול לבטל. רש"י.

⁴ ראה תוספות (ד"ה הוציא).

⁵ וכתב בביה"ל (שפה, ב, ד"ה או לחלל), דהיינו כשעושה זה בפריקת עול; אבל אם הוא מוטעה בדבר, שחשב שמותר לו לעשות כן, מסתברא שאין זה בכלל מומר. עיי"ש.

⁶ או"ח שפה, ג. ולעניין מה שפסק השו"ע שאפילו אינו מחללו אלא באיסור דרבנן הרי הוא כגוי, כתב בביה"ל (ד"ה אפילו) שעיקר ראייתם מהא דאיתא בברייתא לעניין הוצאה מחצר למבוי דהוא רק איסור דרבנן. והסתפק אם הוא הדין איסור מוקצה, כיון שהוא רק טלטול בעלמא לא נעשה מומר על ידי זה. ונשאר בצ"ע.

מקורות - רש"י (ס"ט א'), שביאר הברייתא של מי שנתן רשותו והוציא, מטעם מומר, וכרבי יהודה, והרי איסור הוצאה לחצר רק מדרבנן. וכ"כ הרא"ש בדבריו. ותוספות חלקו עליו בביאור הברייתא. תוספות (ס"ט א', ד"ה כאן במומר), אור זרוע (חלק ב', הלכות עירובין, סי' קסט), רא"ש (סי' יד), מרדכי (רמז תקטז), הגהות מיימוניות (הל' עירובין, ב, טז, אות ע) ריטב"א (ס"ט א', ד"ה ההוא דנפק).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

להכעיס, אפילו בשאר עבירות, ואפילו שלא בפרהסיא, דינו כגוי.⁷

צדוקי האם הוא כנכרי: הרז"ה, הר"מ מרוטנבורג והמרדכי, פסקו צדוקי הרי הוא כנכרי, שעובר אמילי דרבנן בפרהסיא⁸. והרמב"ם, הראב"ד, הרא"ש והריטב"א פסקו שצדוקי חשוב כישראל, ומבטל רשות⁹ (אמנם אין מערבין עמו, שאינו מודה בעירוב). וכן פסק השו"ע¹⁰.

אם נקרא מומר בחילול שבת פעם אחת: דעת רש"י דנחשב מומר בפעם אחת¹¹. ודעת תוספות והריטב"א שמומר אינו אלא הפורק עול הדבר ההוא מעליו ורגיל לעבור בו תמיד¹². ובהגהות מיימוניות והגהות אשר"י כתבו בשם ר"י, דבחד זימנא לא הוי מומר ואפילו בשבת זו, בשאר המלאכות, חוץ מהכנסה והוצאה, שנעשה מומר אפילו לשבת זו¹³.

שכירות מישראל: דעת הרמב"ם, הר"מ מרוטנבורג והמרדכי¹⁴, דלא מהני שכירות בישראל. שכל שאינו כגוי, אין שוכרים ממנו¹⁵. ודעת הרא"ש והמאירי¹⁶, דישראל שלא רצה לבטל אלא לשכור שוכרין ממנו. וכן משמע ברשב"א¹⁷.

⁷ כן כתב המשנ"ב (שפה, ג, ס"ק ד, על פי הפמ"ג) על פי דברי הראשונים בחולין, וכפי שנפסק בשו"ע (י"ד ב, ה).

⁸ כיון דתנא קמא סבירא ליה הכי. ואע"ג דרבי מאיר אליבא דרבן גמליאל סבירא ליה דאינו כנכרי. הא רבי יהודה פליג עליה (בתירוץ ראשון בגמרא, ס"ט א') ואמר דאפילו לרבן גמליאל צדוקי כנכרי. ועיין ברא"ש שהביא את הר"מ מרוטנבורג והרבה להקשות עליו.

⁹ רבן גמליאל ורבי מאיר ורבי יהודה. דאפילו רבי יהודה לא עשאו כגוי אלא כשמחלל שבתות בפרהסיא כמשומד דעלמא לפום איבעית אימא דאמרינן בגמרא, דהוא לישנא בתרא. ריטב"א (ד"ה ולעניין פסק).

¹⁰ או"ח שפה, א. בטעם הדבר, דלא חשיבי עכ"פ כישראל מחלל שבתות בפרהסיא, כתבו תוספות (ס"ט א', ד"ה כאן במומר) ועוד ראשונים, דאין הם עוברים אמילי דרבנן בפרהסיא (דמתייראים מן הפרושים). וכן מבואר בדברי הרמב"ם. אמנם הב"י כתב דסבירא ליה להרמב"ם דלא הוי משומד עד שיעבור במזיד ובהני מזיד דידהו כאונס הוי, דמעשה אבותיהן בידיהם והוה ליה כתינוק שנשבה בין הגויים. וכתב המשנ"ב (ס"ק א) דנפקא מינה בין הטעמים, לעניין קראים שבזמנינו, שבודאי מחללים שבת בפרהסיא עכ"פ במילי דרבנן (וראה בשער הציון, אות ב, במה שהתקשה בדברי הב"י, וראה בביאור החזו"א, או"ח סי' פז, ס"ק יד). מקורות - רמב"ם (עירובין, ב, טז); ראב"ד (הו"ד בראשונים); רא"ש (סי' יג). מהר"ם מרוטנבורג (הו"ד ברא"ש). מרדכי (סי' תקטז).

¹¹ כתב בביאור הלכה (שפה, ג, ד"ה או לחלל) שגם לרש"י נראה שאם הוא מוטעה בדבר, שחשב שמותר לו לעשות כן, אינו בכלל מומר, דאומר מותר בכלל שוגג הוא.

¹² דמשום דחילל שבת פעם אחת אין אדם נעשה משומד! דאם כן כל העושה עבירה במזיד יהא משומד לאותו דבר! ריטב"א. ולשון התוספות: דמומר לא שייך אלא באדם הרגיל לחלל שבתות, ואינו נזהר כלל.

¹³ ולעניין הלכה, השו"ע (שפה, ג) לא התייחס. והמגן אברהם (או"ח שפה, ג, ס"ק ב) פסק כהתוספות. והש"ך (י"ד סי' ב, ס"ק יז) כרש"י. והביאם המשנה ברורה (שפה, ג, ס"ק ג) ונקט בסתמא כהמגן אברהם, ובשם יש אומרים כהש"ך. אמנם במקום אחר (בסי' שפ"א) סתם כהש"ך (שער הציון אות ב). מקורות - רש"י (ס"ט א', ד"ה יכול). תוספות (ס"ט א', ד"ה הוציא). ריטב"א (ס"ט א', ד"ה והתניא). הגהות מיימוניות (עירובין ב, טז, אות ע). הגהות אשר"י (סי' יד).

¹⁴ וכן נראה מדברי רש"י, שכתב במשנת הדר (ס"א ב') גבי צדוקי: ושמע מינה שאינו כגוי דאי אגירו מיניה היכי מצי למיהדר דאף על גב דמפיק לא אסר דהא נקיט דמי. ב"י (או"ח שפ"ג).

וזה לשון הרמב"ם בפיה"מ: ופסק הלכה, שכל בר ישראל, מאיזה כת שיהיה, אם היה מחלל שבת בפרהסיא אין עושין עמו עירוב, ואין מבטל רשות, ושוכרין ממנו, כגוי. ואם לא היה מחלל שבת בפרהסיא, ובתנאי שאינו עובד עבודה זרה, מותר לנו שיבטל רשותו לנו, אבל אינו נותן רשות (לערב עימו), אא"כ היה מודה בעירוב, כלומר מאמין בו. הנה נתבאר לך מכל זה, שהיוצאים מכלל האומה אם לא היה מחלל שבת בפרהסיא ולא עובד ע"ז, מבטל רשות ואינו נותן רשות ולא שוכר. וזה הוא הפסק הנכון. עכ"ל.

¹⁵ ובטעם הדבר כתב הט"ז (ס"ק ב): כיון דבשכירות שוכרין אפילו בפחות משוה פרוטה, משום הכי דוקא בגויים שמצינו שכן נוח נהרג על פחות משוה פרוטה, משא"כ בישראל דפחות משוה פרוטה לאו כלום הוא, על כן ביטלו השכירות לגמרי בישראל. מקורות - רמב"ם (הל' עירובין ב, טז). כן ביארו אחרונים על פי דבריו. רא"ש (סוף סי' יג). ר"מ מרוטנבורג (הו"ד ברא"ש סי' יג). מרדכי (פרק הדר, רמז תקטז).

¹⁶ רא"ש (סי' יג). מאירי (ס"ב א'), וז"ל: ובישראל אין צריך לשכור, הא מכל מקום אם שכר כל שכן שמועיל.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

והשו"ע¹⁸ כתב שיש אומרים שמועיל (שכירות מישראל) כמו ביטול, ויש אומרים שאינו מועיל.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן שפג)

- א. צדוקי הרי הוא כְּיִשְׂרָאֵל, ומבטל רשות. אבל ערוב אינו מועיל כִּינן שְׁאִינוּ מוֹדָה בְּעֶרֶב.
ג. יִשְׂרָאֵל מוּמָר לְעִבּוּדֵת אֱלִילִים או לְחַלּוֹל שְׁבֻתוֹת בְּפִרְהֶסְיָא, אִפְלוּ אִינוּ מְחַלְלוּ אֶלָּא בְּאִסּוּר דְּרִבְנָן, הָרִי הוּא כְּגוּי. וְאִם
אִינוּ מְחַלְלוּ אֶלָּא בְּצִנְעָה, אִפְלוּ מְחַלְלוּ בְּאִסּוּר דְּאֻרִּייתָא, הָרִי הוּא כְּיִשְׂרָאֵל וּמְבַטֵּל רְשׁוֹת.

(או"ח, הלכות שבת, סימן שפ)

- ג. אִם אִינוּ רוֹצֶה לְבַטֵּל לָהֶם רְשׁוֹתָיו אֶלָּא לְהַשְׁכִּירוֹ, יֵשׁ אֹמְרִים שְׁמוּעִיל כְּמוֹ בִּטּוֹל; וְיֵשׁ אֹמְרִים שְׁאִינוּ מוּעִיל.

שכח אחד מאנשי חצר לערב

(ס"ט ב') **משנה:** אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא עירב, ביתו אסור מלהכניס ומלהוציא לו ולהם, ושלחם מותרין לו ולהם. נתנו לו רשותן (ביטלו לו רשותם בחצר), הוא מותר (לטלטל מבתיהם ומביתו), והן אסורין.

ומדייק, (שכח אחד מבני החצר לערב) ביתו הוא דאסור, הא חצירו שריא¹⁹. היכי דמי? אי דבטיל (רשותו לשאר בני החצר), ביתו אמאי אסור (הרי נתן להן ביתו ונסתלק)? אי דלא בטיל (רשותו), חצירו אמאי שריא?!

(ומבאר) הכא במאי עסקינן, כגון שביטל רשות חצירו, ולא ביטל רשות ביתו. וקא סברי רבנן (תנא דמתניתין דסתמא היא), המבטל רשות חצירו, רשות ביתו לא ביטל²⁰, דדייר איניש בבית בלא חצר. ושלחן (הבתיים של שאר בני החצר) מותר לו ולהן, מאי טעמא? דהוי אורח לגבייהו (כיוון שאינו מוציא מביתו, אע"פ שמשתמש בחצר, אינו נחשב שחוזר ונוטל רשותו, אלא כשאר אורחים); אבל חמישה לגבי חדר, לא הוי אורח (ולכן כשנתנו לו רשותם, הם עכ"פ אסורים)²¹.

¹⁷ שכתב (עבוה"ק, בית נתיבות, שער ד', סי' ז): מי ששכח ולא עירב, כיצד הוא עושה ויתיר את שכניו? נותן רשותו לשכניו או מבטלו אצלן אפילו בשבת, ואין צריכין לשכור ממנו, וכו' (וראה אליה רבה, או"ח שפג).

¹⁸ או"ח שפג, וכתב המג"א (ס"ק ו): לולי דמסתפינא הייתי אומר דהר"מ (מרוטנבורג) מודה דבחול שרי (לשכור מהישראל לפני השבת), דלמה יגרע מביטול; אלא דשבת אסור לשכור, דהוי כמקח וממכר. דבשלמא גבי גוי, אין דירתו דירה, אלא שאסור (לטלטל בלא לשכור ממנו) משום גזירה (שמא ילמוד ממעשיו) לא מיקרי קנין (ומותר לעשות כן אף בשבת); אבל בישראל אסור לשכור. ועיין בגמרא דמקנא רשותא בשבתא אסור. וכתב המשנ"ב (ס"ק יג): ולעניין הלכה, האליה רבה פוסק דאין שכירות מועלת בישראל כלל. אבל שארי אחרונים מקילין בזה לעניין ימי החול, כהמג"א.

¹⁹ רשות שהיתה לו בחצירו, שריא לבני החצר ומותר להן להוציא מביתה לחצר, כדקתני מתני' להדיא. רש"י.

²⁰ ופליגא אדרכי אליעזר דאמר בפרק עושין פסין (כ"ו ב') ביתו אסור להכניס ולהוציא לו, אבל להם מותר, דהמבטל רשות חצירו, רשות ביתו ביטל. רש"י.

²¹ ולא מסתלקים לגמרי מן החצר. ועכשיו כשמוציאים מביתו לחצר נמצא שהם מטלטלים מרשות לרשות, דנהי דמועיל ביטולם להסתלק מן החצר כדי שלא יאסרו על זה שלא עירב עמהם, אבל אינם מסתלקים לגמרי שיהא כל החצר של זה והם יהיו כאכסנאים ויהיו מותרים לטלטל מביתו לחצר. פסקי רי"ד (במשנה, ד"ה נתנו).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסמכת הרבנים הגאונים: הרב שריה דנליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

ביתו אסור מלהכניס ולהוציא לו ולהם: מסיק דמיירי כשביטל חצירו, וקסברי רבנן המבטל רשות חצירו, רשות ביתו לא ביטל. פסקו הרי"ף, רמב"ם, אור זרוע, ורא"ש בשם הר"מ מרוטנבורג, הלכה כרבנן²². וכן פסק השו"ע²³.

ביטל רשות ביתו: היכא דבטיל בהדיא רשות ביתו, מודו רבנן דביתו מותר להם²⁴. דעת הריטב"א והר"ן, שגם הוא מותר. וכן כתב הרמב"ם (והיינו לאחר שהחזיקו ברשותו²⁵). אמנם מהתוספות משמע שאף אם ביטל רשות ביתו לא הותר לו (דאם כן ישתכח תורת עירוב), אלא אם כן כולם ביטלו רשותם. והשו"ע²⁶ פסק כהרמב"ם.

אכסנאי האם מעכב: מבואר במשנה שאם שכח אחד ולא עירב, שלהם מותרין לו ולהם, דהוי אורח לגבייהו. וביארו תוספות ורא"ש בשם רבינו חננאל, דאמר בירושלמי אכסנאי אין אוסר לעולם. ודחו, דנראה דלא דמי להך דהכא, דהתם איירי בנכרי הבא לדור במבוי לשם אכסנאות ולא לקבוע עצמו²⁷. וכן פסק השו"ע²⁸.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן שפ)

- א. אֶחָד מִבְּנֵי הַחֲצֵר שֶׁשָּׂכַח וְלֹא עָרַב עִם הָאֲחֵרִים, אוֹסֵר עֲלֵיהֶם. מֵה תִּקְנַתְּם, יִבְטַל לָהֶם רְשׁוּתוֹ, שְׁיֵאמְרוּ: רְשׁוּתִי מִבְּטֻלָּת לָכֶם אוֹ קְנוֹיָה לָכֶם. וְאִין צָרִיךְ לִקְנוֹת בְּקִנְיָן סוּדָר. וְיִכּוּל לִבְטֹל אֶף מִשְׁתַּחֲשָׁה. וְאִם דָּר עִם אַרְבָּעָה אוֹ חֲמִשָּׁה, צָרִיךְ לִבְטֹל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, שְׁיֵאמְרוּ: רְשׁוּתִי מִבְּטֻלָּת לָךְ וּלְךָ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים שְׂדֵי שְׁיֵאמְרוּ: רְשׁוּתִי מִבְּטֻלָּת לְכָלְכֶם. אִם בָּטַל רְשׁוּתוֹ סֵתָם, לֹא בָטַל אֶלָּא רְשׁוּתוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּחֲצֵר, הִילָכָה הֵם מִתְּרִים לְהוֹצִיא מִבִּתְּיָהֶם לְחֲצֵר וְגַם הוּא, שֶׁהוּא אֶרֶץ בְּעֶלְמָא, אֲבָל אֲסוּרִין לְהוֹצִיא מִבֵּיתוֹ לְחֲצֵר, וְגַם הוּא. וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לְנַעַל בֵּיתוֹ, כְּדִי שֶׁלֹּא יָבֹא לְהוֹצִיא בְּאֲסוּר, וְלֹא יִפְתָּחוּ אֶלָּא כְּשֶׁרוּצָה לְצֵאת וּלְבֹא, וְיִנְעֲלֻנוּ מִיָּד אַחֵר צֵאתוֹ וּבּוֹאוֹ.
- ב. אִם בָּטַל לָהֶם גַּם רְשׁוּת בֵּיתוֹ, מִתְּרִין בֵּין הוּא בֵּין הֵם לְהוֹצִיא לְחֲצֵר, בֵּין מִבֵּיתוֹ בֵּין מִבִּתְּיָהֶם.

²² אע"ג דרבי אליעזר (בפרק עושין פסין, כ"ג א') סבירא ליה דאינהו שרי אפילו מביתו, וקיימא לן הלכה כדברי המיקל בעירוב, (כאן) הלכה כרבנן; מדאמר לעיל אמילתיה דרבי אליעזר ובקשתי לי חבר ולא מצאתי. ועוד, דהוה ליה מחלוקת ואח"כ סתם; דבפירקין סתם לן דלא כרבי אליעזר. ועוד, דלא שייך הכא הלכה כדברי המיקל בעירוב, כיון דאיכא נמי חומרא במילתיה דרבי אליעזר; דלדידיה אין מבטלין וחוזרין ומבטלין ולרבנן מבטלין וחוזרין ומבטלין. הלכך עבדינן כרבנן בין לקולא בין לחומרא, ולא עבדינן תרי קולי דסתרי אהדדי. רא"ש.

²³ או"ח שפ"א. מקורות - ר"ף (כ"א ב' דפיו). רמב"ם (הל' עירובין ב, א-ב). רא"ש (פ"ו סי' טו, בשם ר"מ מרוטנבורג). אור זרוע (עירובין, סי' קע, ד"ה בעא מיניה). רבינו חננאל בן שמואל (פ"ו, ס"ט ב', ד"ה והאי דקאמר המבטל).

²⁴ כדמסקינן לעיל בפרק ב' (כ"ו ב'), מסתברא בין רבי אליעזר בין רבנן היכא דגלי גלי.

²⁵ שכן קודם שהחזיקו, אם יוציא מביתו לחצר אז חוזר מביטולו, וממילא אוסר עליהם והם עליו. ביאור הגר"א (שפ"ב, ס"ק ג. וכן מבואר בריטב"א ור"ן לעיל, סו"פ עושין פסין, על פי רש"י). וטעם ההיתר, דכיון שביטל גם רשות ביתו, נעשה אורח גמור אצלם, כיון שלא נשאר לו רשות שלא ביטל. כדלהלן ברמב"ם. וראה מש"כ לעיל בסוגיא אחרונה בפרק עושין פסין (כ"ו א').

²⁶ או"ח שפ"ב. מקורות - רמב"ם (הל' עירובין ב, א). ריטב"א ור"ן (כ"ו א', ד"ה וכן). תוספות (ס"ד א', ד"ה אם כן. ורמז להם הגר"א, שפ"ב, ס"ק ג.). ראה חזו"א (או"ח סי' פ"א ס"ק יז; פ"ח ס"ק ו-ז; צ"א ס"ק ג.).

²⁷ והכי איתא התם (ירושלמי דפירקין, הלכה ב): אית תנא תני קסדור אוסר מיד ואכסנאי לאחר שלשים יום. ואית תנא תני קסדור אוסר לאחר שלשים יום ואכסנאי אינו אוסר לעולם. מאן דאמר קסדור אוסר מיד ברגיל ואכסנאי לאחר שלשים יום כשאינו רגיל ומאן דאמר קסדור אוסר לאחר שלשים יום באלין דעלין ברשות ואכסנאי אינו אוסר לעולם באלין דלא עלין ברשות. תוספות (ס"ט ב, ד"ה ושלחם); רא"ש (סי' טו).

²⁸ או"ח שפ"ד. וראה עוד להלן, ע"ג א', בהרחבה, בשיטות הראשונים, אורח אם אוסר.